

LOSP pārmet valdībai, ka tā nepietiekami aizstāv lauksaimnieku intereses EK

Atbilstoši Eiropas Savienības (ES) Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskajiem plāniem Latvija pārtaps par dabas rezervātu, uzskata Lauksaimniecības organizāciju sadarbības padome (LOSP).

LOSP pārstāvji aģentūrai *LETA* skaidroja, neskatoties uz Latvijas aktīvu iesaisti, priekšlikumu un viedokļu sniegšanu, dokuments ir sagatavots ļoti vispārīgi, neiedziļinoties konkrētās valsts situācijā, kā rezultātā ieteiktās rekomendācijas ir neizprotamas un diskriminējošas dalībvalstu vidū.

LOSP norāda, ka Eiropas Komisija (EK) kā vienu no būtiskākajiem jautājumiem izvirza lauksaimniecībā radīto sil-

tumnīcefekta gāzu un slāpekļa ieneses lauksaimniecības zemēs samazinājumu. Tāpat minētie jautājumi tiek izcelti kā būtiski vides kvalitātes uzlabošanai un tiek piedāvāti dažādi risinājumi, tostarp bioloģiskās daudzveidības veicināšana, augu aizsardzības līdzekļu samazināšana, zaļināšana un citi pasākumi, kas uzlabotu vides kvalitāti.

Lauksaimnieku pārstāvji uzsvēra, ka ES dalībvalstīm ir jārūpējas par vidi, bet tam jānotiek solidāri. Turklāt, kā norādīja padomē, Latvija visos rādītājos jau patlaban ir viena no zaļākajām valstīm ES. Tāpēc nevar prasīt Latvijas zemniekiem piemērot tādas pašas nosacījumus vides kvalitātes uzlabošanai, kā valstīm, kuru rādītāji ir būtiski augstāki.

LOSP valdes priekšsēdētājs Edgars Treibergs pauda, ka «Latvijai nebūtu akli jāpieņem ES izstrādātās rekomendācijas, bet būtu jāiestājas par solidāriem nosacījumiem, lai veicinātu mūsu lauksaimnieku konkurētspēju kopējā ES tirgū.»

Lauksaimniecības statūsabiedrību asociācijas izpilddirektors Kaspars Melnis piebilda, ka ir svarīgi saprast, ka Latvijai ir nepieciešami vismaz vidējie ienākumi no ES dalībvalstīm, lai tā būtu konkurētspējīga. «Ir aplami runāt par zemo ienākumu līmeni laukos, ja mēs zinām, ka, piemēram, piena iepirkuma cena decembra mēnesī bija zemākā ES, un bija par vairāk nekā 20 % mazāka par ES vidējo iepirkuma cenu,» uzvēra Melnis.

Viņš bilda, ka, iepazīstoties ar ES ieteikumiem, ir redzams, ka Latvija ir viena no zaļākajām valstīm ES, kas ir apsveicami, jo tas panākts ar vieniem no zemākajiem ienākumiem. «Uzskatu, ka absurdi ir prasīt visām valstīm samazināt uz pusi antibiotiku apjomu, jo mēs tās lietojam daudzreiz mazāk, salīdzinot ar citām dalībvalstīm. Uzliekot vienādas prasības, mēs būsim vēl nekonkurētspējīgāki,» norādīja asociācijas izpilddirektors.

LOSP uzskata, ka Latvijas valdība ir nepietiekami skaidrojusi sabiedrībai ES Kopējās lauksaimniecības politikas jautājumus, tostarp sabiedrība tiek maldināta ar informāciju, ka tikai bioloģiski audzēti produkti ir kvalitatīvi. ■

Lauksaimniecības tehnisko pakalpojumu augstākās cenas Latvijā pērn bija Pierīgā

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra (LLKC) Ekonomikas nodaļa apkopojusi tehnisko pakalpojumu cenas par 2020. gadu. Cenu apkopojums tiek veikts, pamatojoties uz novadu lauku attīstības konsultantu iesūtīto informāciju par 46 dažādu tehnisko pakalpojumu cenām visos Latvijas reģionos 2020. gadā. Tehnisko pakalpojumu cenas veidojas, saskaitot degvielas, darbspēka un pamatlīdzekļu nolietojuma izmaksas, kā arī pakalpojuma sniedzēja vēlamo peļņu. Tehnisko pakalpojumu cenas norādītas bez pievienotās vērtības nodokļa (bez PVN).

Lielākoties pakalpojumu cenas 2020. gadā, salīdzinot ar 2019. gadu, ir samazinājušās, bet izmaiņas ir nelielas. Tas galvenokārt ir saistīts ar degvielas cenu svārstībām 2020. gadā, jo degvielas cena bija zemāka nekā 2019. gadā.

Salīdzinot reģionu līmenī, vidēji viszemākais populārāko pakalpojumu cenu līmenis ir Latgalē un Kurzemē, savukārt visaugstākais – Pierīgas reģionā.

Lielākais cenu palielinājums 2020. gadā, salīdzinot ar 2019. gadu, bijis pievešanai (+17,76 %), siena presēšanai rītuļos (+16,41 %), sniega šķūrēšanai (+16,40 %) un šķeldošanai (+14,24 %). Savukārt lielākais cenu samazinājums bijis kravu pārvaļājumam ar smago automobili, kura kravnesība ir no 1,5 līdz 10 tonnām (-14,29 %), dziļiridināšanai (-11,34 %), kartupeļu vagošanai (-10,68 %) un kravu pārvaļājumam ar smago automobili, kura kravnesība ir virs 10 tonnām (-9,78 %).

Pievešana nav īpaši populārs pakalpojums, un šī pakalpojuma cena ik gadu tiek iegūta no ne vairāk kā 10 pakalpojumu sniedzējiem. Šis aspekts izraisa lielas cenu svārstības, jo ir salīdzinoši maz datu avotu. Siena presēšanai rītuļos vidējā pakalpojuma cena ir pieaugusi, jo zālāju veģetācija pēc 2018. gada sausuma sāk atgriezties normālā līmenī un laika patēriņš viena ha presēšanai ir palielinājies. Šim pakalpojumam cena bija nokritusies tieši pēc 2018. gada, bet šobrīd atgriežas iepriekšējā līmenī. Sniega šķūrēšanai pakalpojuma cena ir kāpusi, jo 2020. gadā gandrīz vai nebija sniega un pakalpojuma sniedzēji ar cenas palielināšanu centās izbēgt no zaudējumiem.

Kravas pārvaļājumam cenu samazinājums saistīts ar degvielas cenu kritumu. Kritums cenā ir bijis gan kravnesībām ar auto kravnesību līdz

10 tonnām, gan arī ar kravnesību virs 10 tonnām. Pakalpojuma cena presēšanai ķīpās tika iegūta tikai no Latgales reģiona pakalpojumu sniedzējiem, jo citos reģionos informācija par šāda pakalpojuma sniegšanu nebija pieejama.

Viena pakalpojuma cenas reģionos ļoti krasi atšķiras. Vislielākās cenu atšķirības bijušas vālošanai – ārdīšanai (Kurzemē: 13,50 eiro/ha, Latgalē: 25,55 eiro/ha, kas ir par 89 % vairāk), minerālmēsļu izkliešanās (Zemgalē: 12 eiro/ha, Pierīgā: 21,40 eiro/ha, kas ir par 78 % vairāk), traktoru nomai ar dzinēja jaudu 81–130 Zs (Kurzemē: 16,15 eiro/h, Pierīgā: 28,00 eiro/h, kas ir par 73 % vairāk), kartupeļu vagošanai (Pierīgā: 18,33 eiro/ha, Vidzemē: 28,55 eiro/ha, kas ir par 56 % vairāk).

Kāpēc rodas cenu atšķirības

Atšķirība tehnisko pakalpojumu cenās reģionos pastāv vairāku iemeslu dēļ. Pirmkārt, cenu līmeni var ietekmēt lauksaimniecības specializācija reģionos. Otrkārt, tā var būt pakalpojumu piedāvājuma un pieprasījuma attiecība konkrētai tehniskajai operācijai. Ja konkrētā pakalpojuma piedāvājums reģionā ir lielāks par pieprasījumu, tad pakalpojuma tirgus cena būs zemāka. Ja pieprasījums pēc pakalpojumiem pārsniedz piedāvājumu, tad pakalpojuma tirgus cena ir augstāka. LLKC novadu lauku attīstības speciālisti, kuri piedalījās tehnisko pakalpojumu cenu apkopšanā, apstiprina, ka ir tehniskās operācijas, kurām pakalpojumu sniedzēju skaits novados ir ļoti mazs, līdz ar to arī konkrēto pakalpojumu cenas ir augstākas. Augstākām cenām par iemeslu var būt arī lauksaimnieka nevēlēšanās sniegt kādu pakalpojumu. Lauku saimniecība ar šo tehniku strādā ikdienā un, ja kādam apkārtne ir lūgums pēc konkrēta pakalpojuma, tad tas tiek darīts tikai par ļoti augstu samaksu.

Vēl tehnisko pakalpojumu cenas ir atkarīgas no tā, cik liels darba apjoms jāveic – cik liela platība vai produkcijas apjoms jāapstrādā. Jo mazāka platība vai produkcijas daudzums jāapstrādā, jo pakalpojuma cena par vienu vienību ir lielāka. Dažkārt var rasties situācija, ka, sniedzot pakalpojumu mazu platību apstrādāšanai, ilgāks laiks aiziet pārbraucienā un tehnikas sagatavošanā darba veikšanai nekā pašam veicamajam darbam. Šādos gadījumos arī sniegto pakalpojumu cenas būs augstākas, skaidro LLKC ekonomikas konsultants Kristaps Vītols. ■

Augļu dārza kaļķošana – kāpēc tas vajadzīgs un kā to pareizi darīt

Ilustratīvs foto

Labākais laiks kaļķošanai ir vēls rudens, taču var kaļķot arī februārī vai martā. Tas gan nepasargās no mizas bojājumiem, bet noderēs kaitēkļu ierobežošanai, kā arī mazinās sūnu un ķērpju augšanu uz augļu koku stumbriem. Svarīgi – kaļķošana jāveic saulainā laikā, tad emulsija ātrāk nožūs. Mitrā laikā to nevar darīt, jo, kārtīgi nenožūstot, kaļķotā kārta būs neizturīga un var viegli noskaloties.

Kam tad īsti noder kaļķošana?

Saules apdegumi. Visbiežāk tieši februārī un martā tie var veidoties uz augļu koku stumbriem un skeletzariem. Saules pusē miza dienas laikā sasilst, ātrāk beidzot miera periodu, bet, naktī atdziestot, mizas audi apsalst. Šādi visbiežāk cieš saldie ķirši un plūmes.

Mizas plaisāšana. Tā rodas, ja pēc silta laika vai atkušņa iestājas spēcīgs sals. Mizai atdziestot, tā saraujas straujāk un pārplīst gareniski. Bīstamas ir plaisas, kas garākas par 10 cm – pavasarī tās obligāti jāapkopj. Sevīši bīstamas šīs plaisas ir saldajiem ķiršiem. Šajos gadījumos kaļķošana palīdz izlīdzināt temperatūras svārstības un miza uz stumbriem plaisās mazāk.

Sala plaisas. Parasti veidojas veciem augļu kokiem pēc atkušņa, stumbriem sala ietekmē strauji atdziestot. Arī šajā gadījumā kaļķošana pasargās vecos augļu koku stumbrus no pārāk straujas atdzišanas.

Kaļķot nepieciešams ne tikai vecos augļu kokus, bet arī ar augstākiem stumbriem un visus tos, kuriem vainags ir retināts, bet saule tieši apspīd stumbru un lielākos skeletzarus. Tas labvēlīgi ietekmēs, piemēram, ābeles, bumbieres, plūmes, saldus ķiršus, aprikozes un persikus. Nav nozīmes kaļķot integrētos dārzus, kur uz pundura un puspundura potcelmiem veidoti zemi vainagi, kas paši sevi noēno. Jauniem kociņiem atbalsta mieti ir vērts likt dienvidu pusē, tā pasargājot stumbru.

Kaļķojamie materiāli

Lai gan tie jau gatavi nopērkami visos dārzkopības veikalos, tos var pagatavot arī paša spēkiem. Pāris augļu kokiem pie labas veselības pietiks ar krīta vai labāk kaļķa emulsiju. Ja dārzs ir paliels, jo īpaši, ja tas ir vecu augļu koku dārzs, kaļķojamo materiālu vajadzētu gatavot no dzēsta kaļķa un vara vitriola, jo tam ir fungicīda iedarbība.

Kaļķa «pienu» iegūst, 4–6 kg kaļķa izšķīdinot sešos litros ūdens un rūpīgi samaisot. Vara sulfātu (600 g) izšķīdina litrā silta ūdens un tad atšķaida ar vēl 14 litriem ūdens. Lielāko daudzumu izšķīdinātā vara vitriola ļoti uzmanīgi lej kaļķa pienā. **Otrādi to darīt nedrīkst!** Liešanas laikā emulsiju pastāvīgi maisa.

Kaļķošana

Pirms kaļķošanas ar birsti no augļu koka stumbru notīra ķērpjus un sūnas, kā arī atlupušās mizas daļas. Bojātās vietas apstrādā ar brūču ziedi («Lerāns»). Kaļķošanu var veikt ar otu, vislabāk tādu, kas paredzēta lielu virsmu krāsošanai. Lai pilnībā nosētu mizas virsmu, kaļķa emulsiju klāj vairākās kārtās un vismaz līdz 1,5 metru augstumam. Dažkārt vecu augļu koku stumbru var nākties kaļķot arī augstāk. Rūpīgi nokaļķo arī skeletzarus, it īpaši atzarošanās vietas. Ja izmanto smidzināšanu, emulsija obligāti jāizkaisa. Lieto rupjākās apaļstrūklas sprauslas, klāj tāpat vairākās kārtās, bet tā, lai emulsija nenotecētu. Ja kaļķošanas emulsijai klāt ir arī vara sulfāts, obligāti izmanto individuālos aizsardzības līdzekļus – tērpu, cimdus, brilles, un respiratoru. ■

Lappusi sagatavoja Lidija Kirillova.

«Latraps» iepirktās produkcijas daudzums pagājušajā finanšu gadā pieaudzis par 80 %

Lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības «Latraps» iepirktās produkcijas daudzums pagājušajā finanšu gadā pieaudzis par 80 %, salīdzinot ar gadu iepriekš, pārsniedzot 900 000 tonnu, aģentūrai *LETA* pavēstīja kooperatīva pārstāvji.

Valdes priekšsēdētājs Edgars Ruža piebilda, ka iepriekšējo finanšu gadu kooperatīvs noslēdza ar zaudējumiem, kas radās saistībā ar nelabvēlīgajām cenu tendencēm graudaugiem pasaules tirgos, kā arī saistībā ar loģistikas un citu ar preču piegādi saistīto izmaksu palielināšanos.

Vienlaikus viņš minēja, lai izvairītos no šīs negatīvās pieredzes, kooperatīvs mainīja stratēģiju 2020. gada graudu ražas iepirkšanai un realizācijai, no kooperatīva biedriem produkciju iepērkot par

bāzes cenām un gala cenu koriģējot, pamatojoties uz realizācijas rezultātiem.

Kā vienu no nozīmīgākajiem notikumiem pērn Ruža minēja «Latraps» atklāto graudu pirmapstrādes kompleksu Daugavpilī. Viņš pauda, ka Daugavpils pirmapstrādes komplekss ir pirmais «Latraps» graudu pieņemšanas punkts Latgalē un septītais graudu pieņemšanas punkts Latvijā. «Redzot, cik strauji pēdējos gados attīstās lauksaimniecība Latgalē, mēs turpināsim graudu pirmapstrādes kompleksu attīstību Latgalē arī nākamajos gados,» sacīja Ruža.

Kooperatīvā minēja, ka pirmapstrādes kompleksā investēti 4,5 miljoni eiro, taču tuvākajos gados plānots turpināt kompleksa otrās kārtas būvniecību. ■